

> Retouradres Postbus 1 3720 BA Bilthoven

Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat
Directie Omgevingsveiligheid en Milieurisico's
Mevrouw mr. J. Elsinghorst
Postbus 20901
2500 EX DEN HAAG

A. van Leeuwenhoeklaan 9
3721 MA Bilthoven
Postbus 1
3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

KvK Utrecht 30276683

T 030 5.1.2.e Woo
info@rivm.nl

Ons kenmerk
VSP-190022
000058/2019 /M&V / EVS

Behandeld door
Dhr. 5.1.2.e Woo
5.1.2.e Woo @rivm.nl
T 030-5.1.2.e Woo

Datum 3 april 2019
Betreft Aanbieding OBO rapporten

Geachte mevrouw Elsinghorst,

Beste Judith,

Hierbij bied ik u aan:

- a. het rapport '*Research on exposure of residents to pesticides in the Netherlands (OBO flower bulbs)*' van het onderzoeksconsortium 'Onderzoek Bestrijdingsmiddelen en Omwonenden' (OBO). Het consortium heeft de blootstelling aan bestrijdingsmiddelen onderzocht bij omwonenden van bollenvelden in Nederland.
- b. het RIVM rapport 2019-0052 '*Bestrijdingsmiddelen en omwonenden. Samenvattend rapport over blootstelling en mogelijke gezondheidseffecten*'. Dit rapport vat de resultaten van het OBO onderzoeksrapport samen en verbindt deze uitkomsten met die van de in 2018 door het RIVM uitgevoerde gezondheidsverkenning (RIVM rapport 2018-0068). Deze verkenning richtte zich op mogelijke verbanden tussen de nabijheid van landbouwpercelen en bepaalde ziekten bij omwonenden van landbouwgrond.
- c. het RIVM briefrapport 2019-0031 '*Modellen voor het berekenen van de humane blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen: een stand van zaken*'. De studie geeft een overzicht van de rekenmodellen die in Nederland zijn en worden gebruikt voor het berekenen van de humane blootstelling aan gewasbeschermingsmiddelen. Dit rapport dient (deels) als achtergrond voor het RIVM-rapport 2019-0052.

Uit het OBO onderzoek blijkt dat omwonenden (en telers) van bollenvelden bestrijdingsmiddelen binnenkrijgen. Dit kan het gevolg zijn van de landbouwactiviteiten in de omgeving, maar andere bronnen, zoals voeding, kunnen ook een rol spelen.

Kopie aan

DGMI:
Dhr. 5.1.2.e Woo
Dhr. 5.1.2.e Woo
Mevr. 5.1.2.e Woo
Dhr. 5.1.2.e Woo

VWS:
Mevr. 5.1.2.e Woo

LNV SKI:
Dhr. 5.1.2.e Woo

Bijlage(n)
Rapporten

Het RIVM heeft gekeken of direct actie nodig was vanwege hoge gehalten in de omgeving of urine waarbij risicogrenzen werden overschreden. Dit was niet het geval. Ook geven de OBO resultaten niet aan dat de huidige methodiek voor de toelating de blootstelling aan de onderzochte bestrijdingsmiddelen onderschat. Wel vindt het RIVM dat de mogelijke gezondheidsrisico's voor alle omwonenden preciezer moeten worden ingeschat. Daarin moet rekening worden gehouden met de totale blootstelling en dus gekeken worden naar alle teelten en bestrijdingsmiddelen in een gebied.

Datum
3 april 2019

Ons kenmerk
VSP-190022
000058/2019 M&V / EVS

Naar aanleiding van de zorgen van omwonenden is in 2018 een verkenning uitgevoerd naar de gezondheidssituatie van omwonenden van landbouwgrond. Toen is onderzocht of zij vaker dan niet-omwonenden bepaalde gezondheidsproblemen hebben. Er kwamen geen gezondheidsproblemen naar voren die samenhangen met de bollenteelt, maar wel met andere teelten. Het RIVM vindt het nodig om te verkennen of en hoe nader gezondheidsonderzoek ingevuld kan worden. Hierbij verdient de gezondheid van kwetsbare groepen speciale aandacht en er zou naar méér aandoeningen en klachten moeten worden gekeken dan in de gezondheidsverkenning is gedaan. Het OBO heeft veel nieuwe kennis opgeleverd over de manier waarop bestrijdingsmiddelen zich verspreiden via drift, damp, en huisstof. Maar veel vragen zijn nog onbeantwoord.

Wij bevelen aan een onderzoeksprogramma op te zetten waarin de prioritering en fasering van verder onderzoek wordt bepaald. Beleidsmakers, wetenschappers én omwonenden moeten deel uit gaan maken van de werkgroep of commissie die deze programmering gaat aansturen. De nieuwe kennis uit het OBO kan wel al worden gebruikt om de beoordelingsmethoden bij de toelating van bestrijdingsmiddelen te verbeteren.

Tot slot pleit het RIVM voor het opzetten van een kennisplatform waar mensen terecht kunnen met al hun vragen over gewasbescherming en gezondheid. Ook onderschrijven we het belang van een verduurzaming van de landbouw in Nederland waarin het gebruik van bestrijdingsmiddelen verder wordt beperkt.

Het Ctgb zal separaat vanuit haar rol als toelatingsautoriteit ingaan op de veiligheid van de toegelaten middelen.

Wanneer u vragen of opmerkingen heeft over deze rapporten, kunt u zich wenden tot de heer dr. [5.1.2.e Woo](mailto:5.1.2.e.Woo@rivm.nl) ; [5.1.2.e Woo](mailto:5.1.2.e.Woo@rivm.nl) @rivm.nl; 030-[5.1.2.e Woo](tel:030-5120500)).

Met vriendelijke groet,

Dr. Els C.M. van Schie
Directeur Milieu & Veiligheid